

Рудченко А.Г.

студентка,

Науковий керівник: Бровченко Н.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Запорізький національний університет

АСОЦІАЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ

Добровільні об'єднання органів місцевого самоврядування, що ставлять за мету участь у формуванні та реалізації державної політики в сфері місцевого самоврядування, відіграють досить значну роль в конституційно-правовому механізмі впливу органів місцевого самоврядування на державну владу. Широке впровадження у практиці місцевого самоврядування України знайшли асоціації органів місцевого самоврядування. Тож спробуємо дослідити такий політико-правовий інститут як асоціації органів місцевого самоврядування, а також виявити його вплив на політику держави.

Відповідно до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» асоціації і інші форми добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування – це добровільні неприбуткові об'єднання, створені органами місцевого самоврядування з метою ефективнішого здійснення своїх повноважень, узгодження дій органів місцевого самоврядування щодо захисту прав і інтересів територіальних громад, сприяння місцевому і регіональному розвитку [1].

Завдяки формату об'єднань в асоціації, які можуть акумулювати значні ресурси, органи місцевого самоврядування отримують змогу представляти та захищати спільні інтереси місцевого самоврядування на регіональному, національному та наднаціональному рівнях. Сьогодні в Україні налічується понад 50 асоціацій органів місцевого самоврядування, серед яких Асоціація міст України та громад, Українська асоціація місцевих та регіональних влад, Асоціація сільських, селищних, міських рад тощо, а також такі, що об'єднують міських голів, інших посадових осіб та фахівців місцевого самоврядування (Асоціація мерів, Клуб мерів, Український муніципальний клуб тощо). Розгалужена мережа асоціацій місцевого самоврядування обумовлює потребу в їх класифікації.

За територіальним принципом:

- міжнародні – об'єднують органи місцевого самоврядування різних країн (наприклад, Міжнародна асамблея столиць та великих міст країн СНД);

- всеукраїнські – здійснюють представництво і захист інтересів і прав відповідних територіальних громад у взаєминах з органами державної влади, сприяють поступальному розвитку місцевого самоврядування в Україні, погоджують дії органів місцевого самоврядування відповідного територіального рівня, представляють місцеве самоврядування України в міжнародних об'єднаннях органів місцевого самоврядування;

- регіональні (міжрегіональні) – діють у межах одного або декількох регіонів;

- місцеві – створюються з метою узгодження дій органів місцевого самоврядування однієї або декількох областей України для розробки і реалізації окремих проектів і програм соціально-економічного і культурного розвитку територіальних громад, спільного вирішення проблемних питань.

За статусом членів організації:

- асоціації міських, селищних, сільських рад;

- асоціації районних та обласних рад;

- асоціації районних у містах рад.

За характером діяльності:

- громадсько-політичні, які створюються з метою представництва та захисту інтересів територіальних громад, органів місцевого самоврядування у взаємовідносинах з органами державної влади, сприяння інституціональному розвитку місцевого самоврядування, координації діяльності органів місцевого самоврядування;

- соціально-економічні, завданнями яких є координація зусиль щодо розробки та здійснення окремих проектів та програм соціально-економічного розвитку, спільне вирішення проблемних питань, що є типовими для відповідних категорій територіальних громад (наприклад, шахтарських, історичних, курортних, гірських тощо міст, селищ, сіл) [2, с. 60].

Муніципальні асоціації мають свої статuti й органи управління (президенти, голови спілок і асоціацій, правління, президії, ради та ін.). Засновниками муніципальних асоціацій є органи місцевого самоврядування. Організаційно-правові форми діяльності і управління асоціацією визначаються зборами засновників. У статутах муніципальних асоціацій визначаються повноваження її органів вид діяльності, порядок і процедура прийняття рішень з усіх питань діяльності об'єднання [3].

Зазначимо, що Асоціація міст України та громад, регіональні асоціації органів місцевого самоврядування та інші об'єднання спрямовують свої зусилля на розв'язання проблем, що виникають на різних рівнях діяльності публічної влади. Об'єктами впливу з боку асоціацій органів місцевого самоврядування є Верховна Рада України та Міжвідомча комісія з питань місцевого самоврядування,

яка діє при Кабінеті Міністрів України, через яку вони намагаються кожного року вплинути на формування Державного бюджету в інтересах міст України, на політику уряду щодо МС. Проте можна стверджувати, що в нормативно-правових документах, які визначають правові основи взаємодії асоціацій органів місцевого самоврядування та органів державної влади, не передбачена обов'язковість досягнення погодження інтересів органів державної влади та місцевого самоврядування. Із текстів документів також не слідує обов'язковість укладання протоколів за результатами консультацій, чи участі в засіданнях органів державної влади органів місцевого самоврядування щодо питань місцевого і регіонального розвитку [4]. Тож постає необхідність правового регулювання взаємовідносин асоціації органів місцевого самоврядування з органами держави та іншими суспільними структурами спеціальним законом.

Слід підкреслити, що в питаннях нормативно-правового регулювання діяльності асоціації органів місцевого самоврядування не приділено достатньої уваги забезпеченню прозорості щодо джерел та порядку фінансування асоціацій, не передбачено публічної звітності за використання коштів. Тож, на нашу думку, доречно доповнити Закон «Про асоціації органів місцевого самоврядування» положеннями про обов'язковість щорічного оприлюднення в офіційних ЗМІ та виданнях асоціацій інформації про майно асоціацій та шлях його придбання; обсяги та джерела коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб у вигляді спонсорської допомоги, добровільних пожертв, подарунків тощо; видатки асоціацій впродовж бюджетного року.

Особливість функціонального призначення асоціацій, як громадських утворень, полягає у тому, що вони є одним з інструментів організаційно-правових форм участі громадян в управлінні державою через обраних депутатів, посадових осіб та органів місцевого самоврядування, які об'єднуються в асоціацію. А отже перед політикою держави постають завдання розвитку такого політико-правового інституту як асоціації органів місцевого самоврядування та утвердження їх ролі та місця на міжнаціональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1275-17>

2. Омельченко О.О., Пітцик М.В. Роль Асоціації міст України, інших об'єднань ОМС у становленні місцевої демократії, захисті прав та інтересів територіальних громад // Роль громадських організацій та інших неурядових

структур у становленні та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В.В. Кравченка. Науково-практичний посібник. – К.: Атіка, 2003. – 288 с.

3. Погорілко В.Ф. Муніципальне право України. : підручник / В.Ф. Погорілко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.

4. Сало І.С. Асоціації органів місцевого самоврядування в системі узгодження інтересів на національному, регіональному та локальному рівнях. – К. : НІСД, 2011. – 39 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/association-cc724.pdf>

Скробач С.Л.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕФЕРЕНДНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Референдум – форма безпосередньої демократії, що відображає рівень народовладдя та ступінь розвиненості громадянського суспільства в державі. Саме всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року засвідчив волю українців жити у незалежній державі. Тому значення референдумів важко переоцінити.

Провести ж сам референдум просто неможливо без чіткої регламентації процедури – як його призначити чи проголосити, як організувати голосування, хто голосуватиме, хто підраховуватиме голоси, що робити з результатами? Відповіді на всі ці запитання об'єднується в межах субінституту референдного процесу. Тому від якості закріпленого в законодавстві порядку проведення залежить можливість та ефективність проведення референдумів.

Оскільки ЗУ «Про всеукраїнський та місцевий референдуми» 1991 року [2] приймався ще до прийняття Конституції України, ряд його положень були застарілими і не відповідали суспільному розвитку, а тому потребували оновлення. Це можна підтвердити тим, що після референдуму 1991 року проводився лише 1 референдум 16 квітня 2000 року, і його результати так і не втілилися у життя. Тому у 2012 році прийнято Закон України «Про всеукраїнський референдум» [1], який до цього часу викликає жваві дискусії.

Отож згідно із новим Законом України «Про всеукраїнський референдум» референдний процес включає такі стадії, як: призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму; організацію та проведення всеукраїнського референдуму, що включає складання списків учасників, агітацію; голосування та